

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/10/2024
Identifikačné číslo spisu:	4420201481
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4420201481.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Eriky Zajacovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú L. L., narodenú XX. U. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa otca C. L., narodeného XX. C.M. XXXX, M., G. E. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Gergely Pšenákom, Nové Zámky, M. R. Štefánika 30 a matky G. G., narodenej XX. O. XXXX, T., T. Z. XXX/XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Stanislavom Melišekom, Bratislava, Sabinovská 8, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 7P/50/2020, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. apríla 2024 sp. zn. 15CoP/101/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej v texte „okresný súd“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 26. apríla 2023 č. k. 7P/50/2020-1210 výrokom I. zveril maloletú L. L. nar. XX. XX. XXXX do osobnej starostlivosti matke, počnúc od 26. 03. 2020, pričom obaja rodičia budú maloletú zastupovať a spravovať jej majetok a otec je povinný prispievať na výživu maloletej v sume 200 eur mesačne, vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc od 26. 03. 2020 s tým, že zročné výživné je vyrovnané. Výrokom II. upravil styk otca s maloletým dieťaťom: L. L., nar. XX. XX. XXXX tak, že otec je oprávnený vziať si maloletú k sebe každý párny týždeň vo štvrtok o 15:00 hodine zo školského zariadenia a je povinný vrátiť maloletú späť matke v ten istý týždeň v nedeľu o 15:00 hodine v mieste jej bydliska. Výrokom III. rozhodol tak, že otec je oprávnený vziať si maloletú k sebe každý nepárny týždeň vo štvrtok o 15:00 hodine zo školského zariadenia a je povinný vrátiť maloletú späť matke v ten istý deň o 17:00 hodine v mieste jej bydliska. Výrokom IV. rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletou v nepárnom roku počas vianočných sviatkov od 23. 12. od 10:00 hodiny do 25. 12. do 10:00 hodiny, v párnom roku od 25. 12. od 10:00 hodiny do 26. 12. do 17:00 hodiny, v párnom roku od 30. 12. od 10:00 hodiny do 01. 01. nasledujúceho nepárneho kalendárneho roka do 18:00

hodiny, v párnom roku od 03. 01. od 10:00 hodiny do 06. 01. do 18:00 hodiny, počas veľkonočných sviatkov v každom roku od Zeleného štvrtku od 10:00 hodiny do soboty toho istého týždňa do 18:00 hodiny, každý párny rok počas jarých prázdnin v čase vyhlásenom Ministerstvom školstva Slovenskej republiky od pondelka od 10:00 hodiny do piatku do 18:00 hodiny, počas letných prázdnin každý rok od 01. 07. od 10:00 hodiny do 10. 07. do 18:00 hodiny, od 20. 07. od 10:00 hodiny do 31. 07. do 18:00 hodiny a od 10. 08. od 10:00 hodiny do 20. 08. do 18:00 hodiny. Výrokom V. rozhodol, v prípade, že maloletá nebude v školskom zariadení, otec si ju prevezme v určenom čase v mieste bydliska matky, kde ju po ukončení styku matke v určenom čase odovzdá. Výrokom VI. rozhodol, že matka je povinná dieťa na styk s otcom riadne pripraviť a odovzdať mu ho a otec je povinný dieťa matke včas vrátiť. Výrokom VII. zastavil konanie vo veci návrhu otca na zverenie maloletej L. L., nar. XX. XX. XXXX do jeho osobnej starostlivosti, určenia výživného a úpravy styku matky s maloletou. Výrokom VIII. udelil matke súhlas namiesto otca na zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti maloletej L. L., nar. XX. XX. XXXX, a to zo zdravotnej starostlivosti MUDr. B. Š.Z. so sídlom ambulancie Šurany, Nábřeží 16 do zdravotnej starostlivosti MUDr. Jany Orsulovej, s.r.o., so sídlom Podhájska 500 a výrokom IX. rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky prihliadol na výpovede účastníkov, ako aj závery znaleckého dokazovania. Maloletú zveril do osobnej starostlivosti matky od 26. 03. 2020 (podania návrhu), a týmto dňom zaviazal otca prispievať na výživu maloletej sumou 200 eur mesačne, berúc do úvahy, že otec na výživu maloletej v uvedenej výške prispieva, ktorá skutočnosť nebola medzi rodičmi sporná a na tejto sa dohodli. Skúmajúc odôvodnené potreby maloletej, ako aj osobné a majetkové možnosti a schopnosti rodičov dospel k záveru, že primeraná a zodpovedajúca výška výživného predstavuje sumu 200 eur mesačne. Mal za to, že určená výška výživného činí takmer dvojnásobok sumy životného minima na nezaopatrené maloleté dieťa podľa zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého životné minimum na nezaopatrené maloleté dieťa činí 107,03 eur mesačne. Uviedol, že po zaplatení výživného zostane otcovi dostatočná suma na jeho vlastnú výživu, reprodukciu jeho pracovnej sily a úhradu ostatných životných nákladov. Vzal do úvahy, aj povinnosť matky podieľať sa na výžive maloletej sumou aspoň 100 eur mesačne, pričom jej vyživovacia povinnosť je čiastočne vyvážená osobnou starostlivosťou o dieťa.

1.2. V súvislosti s rozhodovaním o úprave styku poukázal na potrebu prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, ktorý spočíva v tom, aby citový vzťah dieťaťa k otcovi zostal zachovaný, na výchove dieťaťa sa majú podieľať obaja rodičia, teda aj rodič, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy a ktorý na jeho výchovu môže vplývať jedine formou návštev. Uviedol, že nejde len o právo rodiča zaručené ustanoveniami Zákona o rodine, Dohovoru o právach dieťaťa a Listiny základných práv a slobôd, ktorými je Slovenská republika viazaná, ale aj povinnosť vyplývajúcu pre oboch rodičov zo zákona. Z vykonaného dokazovania, najmä výsluchu účastníkov konania, znaleckého posudku znalkyne PhDr. Y. E., PhD. č. 01/2023 zo dňa 26. 01. 2023, konzultácií vykonaných na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky (ďalej len ÚPSVaR Nové Zámky), ako aj zo správ zo šetrenia pomerov dospel k záveru, že upravený styk otca s maloletou v zmysle výroku rozhodnutia bude v prospech maloletej. Mal za to, že ak otec hodnotne a pravidelne využije čas návštev, doba určená týmto rozsudkom bude postačujúca pre upevňovanie a rozvíjanie citu spolupatričnosti medzi otcom a maloletou. Berúc do úvahy vykonané dokazovanie uzavrel, že záujem maloletého dieťaťa vyžaduje, aby sa na jeho výchove výraznejšie ako doposiaľ, a to rovnocenne s matkou, podieľal aj otec, čiže mužský prvok, ktorý je schopný napomáhať dieťaťu vhodnou formou, napr. v budúcnosti aj so školskými úlohami a nezastupiteľným spôsobom sa podieľať na jeho postupne sa vyvíjajúcej osobnosti. Zdôraznil, že otec je a stále zostáva rodičom so všetkými právami a povinnosťami z tohto vzťahu vyplývajúcimi a matka by nemala odmietat' výchovné pôsobenie otca ako druhého rodiča, nemá byť proti nemu negatívne zameraná pre ich rozdielne povahové vlastnosti, čo sa môže priamo alebo nepriamo prenášať na maloletú. Uzavrel, že styk upravený v širšom rozsahu, t. j. okrem bežného styku aj na sviatky a prázdniny, je v najlepšom záujme maloletej. Uviedol, že nesúhlas matky s takouto úpravou styku môže byť relevantný iba vtedy, ak je vybudovaný na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom zasahovať do záujmu dieťaťa, čo v danom prípade preukázané nebolo. Prihliadol na to, že v konaní neboli zistené ani žiadne prekážky na strane otca, ktoré by mu neumožňovali byť aktívnym vo výchove maloletej, ktorá pre svoj zdravý psychický vývin potrebuje tráviť čas s otcom

v širšom časovom rozsahu. Prihliadol aj na výpoveď svedka Y. G., syna matky z prvého vzťahu, ktorý potvrdil veľmi dobrý vzťah otca s maloletou a jeho schopnosť sa o maloletú postarať. Dal do pozornosti, že v prípade zmeny pomerov, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností podľa § 26 Zákona o rodine.

1.3. O návrhu matky na udelenie súhlasu namiesto otca na zmenu poskytovateľa zdravotnej starostlivosti u MUDr. B. Š.U. do zdravotnej starostlivosti MUDr. Jany Orsulovej, s.r.o. rozhodol podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), prihliadajúc na záujem maloletej. Zohľadnil, že maloletá navštevuje pediatričku v sprievode matky, otec s ňou nikdy neabsolvoval vyšetrenie u MUDr. B. Š.. Túto pediatričku navštevovalo aj ďalšie dieťa matky v čase jeho maloletosti a prihliadol na bližšiu vzdialenosť ambulancie pediatra k miestu bydliska maloletej a k miestu výkonu práce matky.

1.4. V súlade s ustanovením § 29 ods. 1 Zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) zastavil konanie o návrhu otca na zverenie maloletej do osobnej starostlivosti otca, určenie výživného matke na maloletú a úpravu styku s maloletou z dôvodu, že otec na pojednávaní dňa 26. 04. 2023 zobral späť návrh v plnom rozsahu za súhlasu matky, právnych zástupcov aj kolízneho opatrovníka.

1.5. Prvostupňový súd vec právne posúdil podľa ustanovenia § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1, čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa č. 104/1991 Zb., čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd č. 23/1991 Zb. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti vyššie uvedenému rozsudku prvostupňového súdu do výroku II., III., IV., V. a VI., t. j. do úpravy styku otca s maloletou, podala odvolanie matka. O odvolaní bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej v texte „odvolací súd“) z 24. apríla 2024 sp. zn. 15CoP/101/2023 tak, že odvolací súd výrokom I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II., III., IV., V. a VI. Výrokom II. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení rozsudku skonštatoval, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať [(§ 2 ods. 1 CMP, § 380 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP)].

2.2. Odvolací súd sa v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožnil s dôvodmi, na základe ktorých súd prvej inštancie rozhodol o úprave styku otca s maloletou a v rozsahu, ako je uvedené vo výrokoch II., III., IV., V. a VI. tohto rozsudku. Súd prvej inštancie vo vzťahu k úprave styku otca s maloletou vo veci vykonal potrebné dokazovanie, vec správne právne posúdil a vyvodil z nej správny právny záver. V odvolaní neboli uvedené žiadne skutočnosti, ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej časti.

2.3. V prvom rade sa odvolací súd zaoberal námietkou matky, ktorá namietala, že súd prvej inštancie nevykonal dôkazy ňou predkladané, a to videozáznamy a zvukové záznamy (nahrávky) a s týmito sa v odôvodnení rozsudku nevysporiadal, v dôsledku čoho odôvodnenie rozsudku nespĺňa podmienky v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. V tejto súvislosti odvolací súd uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené, vychádzal z premisy, že predmetné, matkou predkladané dôkazy nepovažoval za potrebné vykonať a vykonané dokazovanie mu postačovalo pre rozhodnutie vo veci. Naviac zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 26. 04. 2023 vyplýva, že súd prvej inštancie správne postupoval v súlade s ustanovením § 182 CSP (ak súd pojednávanie neodročí, pred jeho skončením vyzve strany, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci, ak po vyjadrení strán súd nepovažuje za potrebné vykonať ďalšie dôkazy, uznesením vyhlási dokazovanie za skončené). Z obsahu citovanej zápisnice z pojednávania vyplýva, že účastníci nemali žiadne návrhy na doplnenie dokazovania, nežiadali oboznámiť doklady, ktoré boli v priebehu doterajšieho dokazovania dokladané do spisu, zhrnuli svoje návrhy a súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Za daných okolností odvolací súd neprihliadol na námietku matky ohľadom nesprávneho postupu súdu prvej inštancie, ktorý nevykonal ňou predložené dôkazy v podobe obrazových a zvukových záznamov. Odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že výsledky vykonaného dokazovania postačovali pre rozhodnutie vo veci v časti úpravy styku otca s maloletou, keď v konaní starostlivosti o maloleté dieťa súd postupuje podľa § 35 CMP. Odvolací súd po preskúmaní spisu dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa podmienky v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, pretože z jeho obsahu vyplýva, akými úvahami sa súd pri rozhodovaní

riadil. Námietať matku o porušení jej práva na spravodlivý proces tak nie je dôvodná.

2.4. Ohľadom úpravy styku otca s maloletou sa odvolací súd stotožnil so závermi prvostupňového súdu a ním určeným rozsahom styku. Bolo treba vziať do úvahy správy kolízneho opatrovníka, z ktorých je nesporné, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky pre maloletú, majú riadne zabezpečenú domácnosť, v ktorej bývajú aj ďalšie deti, na strane matky ide o plnoletého syna Y. a na strane otca o jeho manželku a tri deti (z toho dve dospelé). Matkou navrhovaný rozsah styku otca s maloletou na každú párnú sobotu v čase od 09.00 hod. do 17.00 hod. a v každom roku od 25. 12. od 09.00 hod. do 17.00 hod. a počas Veľkonočnej nedele od 09.00 hod. do 17.00 hod. považoval odvolací súd za výrazne obmedzujúci a zdôraznil, že v konaniach starostlivosti súdu o maloleté dieťa súd primárne prihliada na záujem dieťaťa a jeho ochranu.

2.5. Preto správny bol postup súdu prvej inštancie, ktorý vo veci samej nariadil znalecké dokazovanie a v konaní ustanovil znalkyňu PhDr. Y. E., PhD. z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a poradenská psychológia za účelom vyhotovenia znaleckého posudku vo veci samej. Výsledky znaleckého dokazovania a závery znalkyne PhDr. Y. E., PhD. odvolací súd tiež považoval za podstatné pre rozhodnutie vo veci v kontexte s vykonaným dokazovaním na prvom stupni, keď na potrebu súdnoznaleckého dokazovania poukazovali aj iné inštitúcie a tohto posúdenia sa dožadovali aj účastníci. Závery znalkyne sú podľa odvolacieho súdu jednoznačné, vychádzajúce z odborných vyšetrovaní rodičov i maloletej a odborného posúdenia. Zo znaleckého posudku nevyplýva také hodnotenie osoby otca, ktoré by bolo prekážkou pri realizácii styku s maloletou.

Na námietky matky vo vzťahu ku znaleckému posudku PhDr. Y. E., PhD. a rozporným vyjadreniam maloletej odvolací súd neprihliadol a v tejto súvislosti uviedol, že zmyslom znaleckého dokazovania je ozrejmienie skutkových okolností, na posúdenie ktorých treba odborné znalosti a skúsenosti, potrebné k právnomu posúdeniu veci. Znalecký posudok sa hodnotí ako každý iný dôkaz podľa ustanovenia § 191 CSP. Hodnotenie dôkazu znaleckým posudkom spočíva predovšetkým v posúdení, či sú závery posudku náležite odôvodnené, či sú podložené obsahom nálezu, či bolo prihliadnuté ku všetkým skutočnostiam, s ktorými sa bolo treba vyporiadať, či závery posudku nie sú v rozpore s výsledkami ostatných dôkazov, a či jeho odôvodnenie zodpovedá pravidlám logického myslenia (§ 17 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch). Súd musí mať pritom možnosť vedieť, z ktorých zistení posudku znalec vychádzal, akou cestou k takýmto zisteniam dospel a na základe akých úvah dospel k svojmu rozhodnutiu. V prejednávanej veci označený znalecký posudok, podľa názoru odvolacieho súdu, spĺňa uvedené kritériá, pričom znalkyňa aj v rámci pojednávania pred súdom prvej inštancie vysvetlila metodické postupy, na základe ktorých posudok vykonala. S jej závermi vyplývajúcimi zo znalkyňou v danom čase použitými klinickými a testovými metódami, nemá dôvod odvolací súd polemizovať. Pokiaľ matka namietať rozpor vo vyjadreniach maloletej a poukazovala na dcérin odmietavý postoj k odchodu s otcom, odvolací súd poukázal na bod 26. napadnutého rozsudku, v ktorom zdôraznil potrebu zachovania rodinných väzieb a právo dieťaťa na pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi.

2.6. Za nedôvodné vyhodnotil odvolací súd aj námietky matky, že sa odvolací súd neoboznámil s názorom maloletej prezentovaným v obrazových a zvukových nahrávkach, ktoré predložila do konania a nevysporiadal sa s odmietaním otca maloletou („nechce odísť s otcom“), na ktoré matka poukazovala na pojednávaní dňa 26. 04. 2023 a o ktorom mal súd vedomosť aj z konania o výkon rozhodnutia. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že ak matka namietať nedostatočnú starostlivosť otca o maloletú (napr. nedostatok podávanej stravy), na ktorú poukazuje aj v rámci obrazovej nahrávky, odvolací súd tento argument nepovažoval za dôvodný, pretože schopnosť otca postarať sa o maloletú matka nespochybňovala v čase, kedy rodičia pôvodne uzavreli rodičovskú dohodu.

Pokiaľ ide o vykonanie dokazovania prehratím obrazových a zvukových nahrávok obsahujúcich, podľa udania matky, odmietanie otca maloletou (resp. odchod s otcom), uvedená skutočnosť bola predmetom posúdenia a dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie, keď matka na tento stav upozorňovala a otec ho potvrdil. Je teda nesporné, že ak matka poukazuje na to, že záznamy obsahujú odmietavý prejav maloletej vo vzťahu k otcovi, nejde o žiaden nový dôkaz v odvolacom konaní. Odvolací súd uzavrel, že za daného stavu a s ohľadom na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie (najmä výsluchy rodičov, kolízneho opatrovníka a výsledky znaleckého dokazovania), by bolo ďalšie dokazovanie nevhodné a zbytočne by predĺžilo konanie. Za nadbytočné považoval odvolací súd v rámci odvolacieho konania doplniť dokazovanie zisťovaním názoru maloletého dieťaťa, keďže výsledky vykonaného dokazovania

postačovali pre rozhodnutie vo veci.

2.7. Záverom odvolací súd poznamenal, že rozhodol bez nariadenia pojednávania dôvodiac ustanovením § 378, § 219 ods. 3 CSP, vyššie uvedenými dôvodmi, a s dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie. Skonštatoval, že prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde by nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu.

2.8. Vychádzajúc z takto zistených skutkových okolností danej veci odvolací súd v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, pretože ho považoval za správne. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP.

3. Proti vyššie uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie matka maloletej. Prípustnosť dovolania vyvodila z ust. § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolanie je podľa právneho názoru dovolateľky prípustné podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi ako jednej zo strán sporu, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že:

a) podaním zo dňa 07. 09. 2021 navrhla vykonať ako dôkazy rôzne zvukové aj obrazové nahrávky, ktoré preukazujú, že maloletá odmieta styk s otcom, ktoré však súdy nižšieho stupňa nevykonali, pričom matka ich považuje za kľúčové a podstatné pre správne právne a spravodlivé posúdenie veci;

b) súdy nevykonali výsluch maloletej, aby zistili jej názor na vec;

3.2. Z týchto dôvodov dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24. apríla 2024 sp. zn. 15CoP/101/2023 a rozsudok Okresného súdu Nové Zámky z 26. apríla 2023 č. k. 7P/50/2020-1210 a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

5. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

6. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) má dovolací súd za to, že dovolateľ namieta existenciu vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov [porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03]. Pod porušením

práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Podstatou dovolania je nevykonanie dôkazov, ktoré podľa názoru dovolateľky preukazujú odmietavý postoj maloletej k otcovi, čo má vplyv na nesprávne rozhodnutie súdu o rozsiahlej úprave styku otca s maloletou. Najvyšší súd tak skúmal, či dovolacie námietky matky týkajúce sa nevykonania náležitého dokazovania sú spôsobilé založiť dôvodnosť dovolania.

10. K námietke dovolateľky, že prvostupňový súd a odvolací súd porušil jej procesné práva v súvislosti s tým, že nevykonali ako dôkazy rôzne zvukové aj obrazové nahrávky, ktoré matka doručila súdu podaním zo dňa 07. 09. 2021 a ktoré majú preukazovať odmietavý postoj maloletej k otcovi, dovolací súd uvádza, že nie je dôvodná. Je síce pravdou, že súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo nevykonával tieto dôkazy navrhované matkou, ale toto pochybenie zhojil odvolací súd, ktorý v bode 16. napadnutého rozsudku uviedol, že keď súd prvej inštancie vyhlásil dokazovanie za skončené, vychádzal z premisy, že predmetné dôkazy už nepovažoval za potrebné vykonať a vykonané dokazovanie mu postačovalo pre rozhodnutie vo veci samej. Naviac, zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 26. apríla 2023 vyplýva, že účastníci na výzvu súdu podľa 182 CSP vyhlásili, že nemajú žiadne návrhy na doplnenie dokazovania a nežiadali oboznámiť doklady, ktoré boli v priebehu doterajšieho dokazovania dokladané do spisu. Nakoniec zhrnuli svoje návrhy a súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Najvyšší súd v tejto súvislosti uvádza, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Preto postačuje, aby zdôvodnenie, prečo súd nevykonával dôkaz navrhovaného matkou, urobil odvolací súd.

10.1. Pokiaľ ide o nevykonanie dokazovania prehratím obrazových a zvukových nahrávok obsahujúcich, podľa udania matky, odmietanie otca maloletou (resp. odchod s otcom) v samotnom odvolacom konaní, súd skonštatoval, že nejde o novoty v konaní a s týmto právnym názorom sa najvyšší súd stotožňuje. Uvedená skutočnosť bola predmetom posúdenia a dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie, keď matka na tento stav upozorňovala a otec ho potvrdil. Tieto okolnosti potvrdilo aj prebiehajúce konanie o výkon rozhodnutia o styku otca s maloletou iniciované otcom. Považoval za nesporné, že ak matka poukazuje na to, že záznamy obsahujú odmietavý prejav maloletej vo vzťahu k otcovi, nejde o žiaden nový dôkaz v odvolacom konaní. Avšak za daného stavu a s ohľadom na vykonané dokazovanie súdom prvej inštancie (najmä výsluchy rodičov, kolízneho opatrovníka a výsledky znaleckého dokazovania), by bolo ďalšie dokazovanie nevhodné a zbytočne by predĺžilo konanie. V bode 25. napadnutého rozhodnutia odvolací súd zároveň zdôvodnil, z čoho pramenil odmietavý postoj maloletej (viď bod 11. tohto rozsudku).

11. Vo vzťahu k dovolacej námietke matky, že súdy nevykonali výsluch maloletej, najvyšší súd uvádza, že k tejto skutočnosti sa vyjadril odvolací súd v bode 25. napadnutého rozhodnutia. Súdy nezisťovali názor maloletej kvôli záverom znaleckého posudku vypracovaného PhDr. Y. E., PhD. Z nich jednoznačne vyplýva, že maloletá sa silne identifikuje s príaniami a očakávaniami matky. Za danej situácie je vysoko pravdepodobné, že vyjadrenie maloletej v časovom slede po vyhotovení znaleckého posudku a následnom odmietaní maloletej byť s otcom (podľa udania matky po tom ako bola oboznámená so závermi znaleckého posudku a poučená kolíznou opatrovníčkou o tom, že na styk s otcom nemusí ísť, ak nechce a postačuje, ak to otcovi povie) by bolo touto skutočnosťou ovplyvnené. Odvolací súd tiež dodal, že názor dieťaťa je len jedným z dôkazov, na ktorý súd prihliada, avšak tento vyhodnocuje v kontexte v konaní ďalších vykonaných dôkazov. Samotný názor dieťaťa za situácie, že sa identifikuje s očakávaniami matky nemôže byť zohľadnený ako jediný dôkaz pre rozhodnutie súdu, pretože súd musí zisťovať skutočný stav veci. Dovolací súd súhlasí s právnym názorom odvolacieho

súdu a dodáva, že všeobecný súd nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníka konania. Je zrejmé, že súdy sa v konaní správne zamerali na zisťovanie najlepšieho záujmu maloletej a tomuto zámeru prispôbili aj výber dôkazných prostriedkov. Preto aj táto námietka matky je nedôvodná.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že v hodnotení dôkazov súdmi nižších inšancií nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Pre úplnosť uvádza, že nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nižšími súdmi bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe súdu, pretože (i) hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal a (ii) pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999) ako aj viaceré jeho rozhodnutia (napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávajú názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná (bez ďalšieho) za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania.

13. Okrem toho, dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Prieskum skutkových zistení zo strany dovolacieho súdu spočíva iba v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci nezistil.

14. Z vyššie uvedeného sumáru vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie dovolateľky podľa ustanovenia § 448 zamietol.

15. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.